

ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด

มาตรา 438

"ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใด
เพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่
พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

อนึ่ง ค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่การ
คืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะ
ละเมิดหรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้ง
ค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความ
เสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อกำขึ้นนั้นด้วย"

- ค่าขาดประโยชน์
- ขาดกำไร
- ค่าเช่า
- ทำให้เสียหาย ก็ชดใช้เต็มราคา แล้วมอบซากทรัพย์ให้ผู้ทำลาย
- เอาซากทรัพย์แล้วเรียกให้ชดใช้ราคาในส่วนที่ขาด

มี ๒ ประเภท

๑. การคืนทรัพย์สินหรือใช้ราคา
ทรัพย์นั้น

๒. การใช้ค่าเสียหาย

๑. การคืนทรัพย์สินหรือใช้ราคา

หมายถึง ทรัพย์สินที่ต้องเสียไปเพราะถูกเอาไปโดยละเมิดในลักษณะ
แย่งการครอบครอง เจ้าของหรือผู้มีสิทธิครอบครองมีสิทธิติดตามเอา
คืน ถ้าคืนไม่ได้ก็ต้องใช้ราคาทรัพย์สินนั้นแทน

691/2490

- ละเมิดโดยริบไม่ไปจากโรงเรือน
- เจ้าของฟ้องเรียกค่าเสียหายอย่างเดียวโดยไม่
ขอให้คืนไม่ได้ เพราะเป็นการฟ้องเรียกค่าเสียหาย
ที่ทำให้โรงเรือนเสียหาย มิได้ฟ้องเรียกเอาไม้คืน

ฎ. ๑๕๐๔/๒๕๑๖

- สิทธิเรียกร้องเอาคืนซึ่งตัวทรัพย์สินนั้น โจทก์จะเรียกเอาแต่ราคาของทรัพย์สินโดยที่ไม่ปรากฏว่าจำเลยไม่อาจที่จะคืนทรัพย์สินนั้นได้ด้วยเหตุใดไม่ได้ แม้การเรียกเอาแต่ราคามีผลเหมือนกันกับเรียกเอาทรัพย์สินศาลมีอำนาจที่จะพิพากษาให้จำเลยคืนทรัพย์สินเสียก่อนได้ ไม่เป็นการเกินคำขอ

๒. การใช้ค่าเสียหาย

- ค่าที่ทำให้เขาเกิดความเสียหายแก่ชีวิตร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างอื่น

ฎ.๒๕๘๘/๒๕๖๐

- "จำเลยนำสัตว์ไปกินน้ำในทางน้ำ ย่ำไปในนาของโจทก์เป็นละเมิด โจทก์ไม่สืบค่าเสียหาย ศาลพิพากษาห้ามจำเลยเข้าเกี่ยวข้องโดยไม่กำหนดค่าเสียหายให้"

- ละเมิดเครื่องหมายการค้า
- แม้นำสืบไม่ได้
- ศาลกำหนดตามสมควร

1418/2534

- จำเลยขับรถกับซาโจทก์
- ผ่าตัด ใส่ขาเทียม
- ไม่มีใบเสร็จ
- ศาลกำหนดให้ตามสมควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

วิธีกำหนด ค่าสินไหมทดแทน

- มาตรา ๔๓๘ กำหนดให้ใช้ตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด
- ในกรณีที่ผู้เสียหายมีส่วนผิด ศาลก็อาจจะแบ่งส่วนรับผิดชอบได้ตามมาตรา ๔๔๒

มาตรา ๔๓๘ แยกพิจารณาได้ ดังนี้

- ๑. โดยสถานใด
- ๒. เพียงใด
- ๓. พฤติการณ์แห่งละเมิด
- ๔. ความร้ายแรงแห่งละเมิด

โดยสถานใด

หมายถึง ให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนวิธีไหน ขึ้นอยู่กับการทำละเมิดของจำเลย และความเสียหายที่โจทก์ได้รับ

- ให้คืนทรัพย์
- ใช้ราคาทรัพย์
- ใช้ค่าเสียหาย
- โฆษณา
- ให้จำเลยหยุดการกระทำละเมิด หรือ
- ให้เพิกถอนการ โอนทรัพย์

เพียงใด

- หมายถึง จะให้ใช้เป็นจำนวนเงินเท่าไร
- โจทย์ที่มีหน้าที่นำสืบ
- ใช้ดุลพินิจกำหนดประมาณ
- เสียหายแก่ชื่อเสียง ให้โฆษณาขอโทษทางหนังสือพิมพ์ ก็วัน

พฤติการณ์แห่งละเมิด

- หมายถึง ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำของจำเลยเป็นอย่างไร มีความประมาทเลินเล่อมากหรือน้อยเพียงใด หรือเป็นการกระทำโดยจงใจอกอาจ
- ขับเร็วมากในถนนหลวง
- ผ่านคนพลุกพล่าน
- ตูบหรือใกล้ถังเชื้อเพลิง ในปั้มน้ำมัน

ความร้ายแรงแห่งละเมิด

- หมายถึง จำเลยทำละเมิดโดย
อุกอาจทารุณโหดร้ายหรือไม่
ละเมิดซ้ำ หรือใช้อาวุธร้ายแรง
หรือไม่

ฎ.๔๘๐๕/๒๕๕๓

- ค่าเสียหายที่เป็นค่าใช้จ่ายรถนอนอาคารและค่าสูญเสียตัวอาคารที่ทำให้
โจทก์ขาดประโยชน์ใช้สอย แม้โจทก์ไม่ได้นำสืบถึงจำนวนค่าเสียหายที่
ได้รับ แต่ในเมื่อโจทก์ได้รับความเสียหายจากการละเมิดของจำเลย ศาลมี
อำนาจกำหนดค่าเสียหายให้แก่โจทก์ตามควรแก่พฤติการณ์และความ
ร้ายแรงของละเมิด

การใช้ดุลพินิจ กำหนดค่าเสียหาย

วิธีใช้ดุลพินิจ

๑. กำหนดค่าเสียหายเป็นการลงโทษ

๒. กำหนดค่าเสียหายน้อยกว่า
ความจริง

๓. กำหนดค่าเสียหาย
โดยประมาณ

ตอนที่ ๑ การกำหนดค่า เสียหายเป็นการ ลงโทษ

- เป็นการพิจารณาถึงความชั่วร้ายของจำเลย โดยกำหนดให้ชดใช้ค่าเสียหายมากกว่า ความเสียหายที่เป็นจริงหรือสูงกว่าปกติ เพื่อเป็นการลงโทษผู้ทำละเมิด

ฎ.๓๓๖/๒๔๓๕

ค่าเงินสมัยนั้นสูงมาก สมัยนั้น ๑,๕๐๐ บาท เท่ากับ
ในปัจจุบัน ๓๗๕,๐๐๐ บาท เป็นการใช้ดุลพินิจ
กำหนดค่าเสียหายเป็นการลงโทษจำเลย

"เดิมศาลพิพากษาจำคุกจำเลยฐานฉ้อโกงกระทำอนาจารนางสาวเล็ก โจทก์จึงฟ้องเรียกค่าเสียหายจากจำเลย ๓,๐๐๐ บาท ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ในชั้นที่จำเลยต้องคดีอาญาจำเลยยังให้การและนำสืบว่า นายถมยงค์จำเลยกับนางสาวเล็กเคยลักลอบร่วมประเวณีกัน ซึ่งทวีความเสียหายชื่อเสียงเกียรติยศแก่นางสาวเล็กอยู่ชั่วชีวิต จึงให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือเบี้ยทำขวัญให้โจทก์ ๑,๕๐๐ บาท เพื่อสมแก้เหตุที่เจ้าทุกข์ระกำใจเป็นเยี่ยงอย่างสำหรับป้องกันไม่ให้กระทำความผิดชนิดนี้อีกในภายหน้า"

ตอนที่ ๒ การกำหนดค่าเสียหายน้อยกว่าความจริง

มาตรา ๔๔๒

ถ้าความเสียหายได้เกิดขึ้นเพราะความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้ต้อง
เสียหายประกอบด้วยไชร์ท่านให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๒๓ มาใช้
บังคับ โดยอนุโลม

มาตรา ๒๒๓

ถ้าฝ่ายผู้เสียหายได้มีส่วนทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งก่อให้เกิดความ
เสียหายด้วยไชร์ ท่านว่าหนี้ท่านจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ฝ่าย
ผู้เสียหายมากน้อยเพียงใดนั้น ต้องอาศัยพฤติการณ์เป็นประมาณ ข้อ
สำคัญก็คือว่าความเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นเพราะฝ่ายไหนเป็นผู้ก่อ ยิ่งหย่อน
กว่ากันเพียงไร

ผู้เสียหายมีส่วน ผิดด้วย ๒ กรณี

๑. ผู้เสียหายมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหาย
๒. ผู้เสียหายไม่ช่วยบรรเทาความเสียหาย

๑. ผู้เสียหายมีส่วนก่อให้เกิดความเสียหาย

- หมายความว่า ผู้ละเมิดได้ทำละเมิดโดยผู้เสียหายมีส่วนผิดที่เป็นเหตุก่อให้เกิดความเสียหายนั้นด้วยไม่ว่าจะโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ
- เช่น โจทก์ดำจำเลยและบิดามารดาจำเลย จำเลยจึงใช้ขวานทำร้ายโจทก์ (ฎ. ๑๒๐๓ / ๒๕๑๖)

ฎ. ๓๑๓ / ๒๕๓๔

- “ข้ออ้างว่าผู้ตายเป็นผู้ชนจำเลยขับจีรยนต์ไปกับโจทก์ นับว่ามีส่วนร่วมเสี่ยงภัยอยู่ด้วยและต้องเฉลี่ยความรับผิดชอบนั้น ข้ออ้างดังกล่าวไม่มีกฎหมายรับรอง เมื่อไม่ได้ความว่าผู้ตายมีส่วนประมาทอยู่ด้วยก็ไม่มีเหตุที่จะให้ผู้ตายเฉลี่ยความรับผิดชอบค่าเสียหายกับจำเลย”
- เพียงแต่ชวนให้ไป ไม่ได้ชวนให้กระทำโดยประมาท ไม่ได้ยู่ให้ขับรถโดยประมาท แต่ถ้าชวนคนมาขับรถให้หรือขอนั่งรถของคนมาไปด้วย ถือว่ามีส่วนผิดที่ย่อมเสี่ยงภัยเอง

- จำเลยขับรถทางขวาผิดกฎจราจร แต่โจทก์ก็ขับแข่งซ้าย เกิดชนกัน
- ถ้าประมาทพอ ุกัน อาจเป็นพับโดยยกฟ้อง
- ขับรถเกาะโหนออกนอกตัวรถ แล้วรถไปเบียดขอบสะพานทำให้โจทก์ได้รับบาดเจ็บ ถือว่าจำเลยประมาท แต่โจทก์เกาะห้อยโหนรถ มีส่วนประมาทด้วย

2329-2333/2523

- ฝนตกหนัก จำเลยขับรถเร็ว เสียหลักชนรถจักรยานที่จอดรถล้ม
เส้นมา 90 ซม.
- แต่ถนน กว้าง 8 เมตร
- เหลือพอที่จะขับรถผ่านไปได้โดยสะดวก ไม่ถือว่าจักรยานมีส่วน
ประมาท

๒. ผู้เสียหายไม่ช่วยบรรเทาความเสียหาย

แยกเป็น ๒ กรณี

๑. ผู้ทำละเมิดไม่อาจคาดคิดมาก่อนว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงผิดปกติโดย
ผู้เสียหายละเลยไม่เตือนก่อน

- เช่น ผู้เสียหายจ้างจำเลยขนส่งกล่องบรรจุของแตกง่าย แต่ผู้เสียหายไม่แจ้งให้จำเลย
ทราบเพื่อระมัดระวัง

๒. ผู้เสียหายละเลยไม่บำบัดป้องกันหรือบรรเทาความเสียหาย หมายถึงว่า เมื่อความเสียหายจากการละเมิดเกิดขึ้นแล้ว ฝ่ายผู้เสียหายอาจบรรเทาความเสียหายได้แล้วไม่บรรเทา ศาลอาจจะกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้น้อยลงได้

- เช่น รถชนรถน้ำตกลงว่า แต่ไม่เก็บ ฝนตก น้ำตาลละลาย

381/2525

- รถจักรยานยนต์ชนรถยนต์ แล้วเกิดไฟลุกไหม้
- แต่ไม่เอารถยนต์ถอยออก ปล่อยให้ไฟไหม้ สามารถถอยออกได้ แต่ไม่ถอยหลบหนีไป
- เป็นการไม่บำบัดป้องกันหรือบรรเทาความเสียหาย

ตอนที่ ๓ การกำหนดค่าเสียหายโดยประมาณ

- การประมาณค่าเสียหาย เป็นการใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายโดยการประมาณ ซึ่งใช้ทั้งการกำหนดค่าสินไหมทดแทนอันเป็นบททั่วไปตามมาตรา ๔๓๘ ในกรณีมีความเสียหายแต่โจทก์นำสืบค่าเสียหายไม่ได้ (ฎ. ๕๐๕ / ๒๔๕๓)

- ทำลายครัว ห้องน้ำ ใช้ไม่ได้ตามปกติ ศาลให้สูงกว่าราคาทรัพย์สินที่ถูกทำลาย
- โจทก์ถูกขืนขืนจนมีครรภ์ ค่าความเป็นสาวย่อมตกต่ำ ไม่มีชายใดแต่งงานด้วย
- ถูกตัดข้อมือ

- เมื่อ โจทก์มีสิทธิได้รับการชดใช้ค่าเสียหาย ตามมาตรา ๔๓๔ และมาตราต่อ ๆ มาแล้ว หากเป็นตัวเงินจำเลยก็ต้องรับผิดชอบ ดอกเบี้ย อัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ตาม มาตรา ๒๐๖, ๒๒๕

ความรับผิดที่ไม่อาจคืนทรัพย์เพราะอุบัติเหตุ

- ความรับผิดที่ไม่อาจคืนทรัพย์ ในกรณีเอาทรัพย์เขาไปในลักษณะแย่ง การครอบครองโดยไม่มีอำนาจและยังครอบครองทรัพย์นั้นอยู่โดย ละเมิดต่อมาทรัพย์นั้นถูกทำลาย หรือไม่อาจคืนทรัพย์ ผู้ละเมิดต้องรับ รับผิดตามมาตรา ๔๓๕
- แต่ถ้าทำลายทรัพย์ทันที ก็ไม่อาจคืนทรัพย์ตั้งแต่แรกต้องใช้ค่าเสียหาย ตามมาตรา ๔๓๔ ไม่ใช่มาตรา ๔๓๕

มาตรา ๔๓๕

- "บุคคลผู้จำต้องคืนทรัพย์สินอันผู้อื่นต้องเสียไปเพราะละเมิดแห่งตนนั้น ยังต้องรับผิดชอบตลอดถึงการที่ทรัพย์สินนั้นทำลายลงโดยอุบัติเหตุ หรือการคืนทรัพย์สินตกเป็นพันวิสัยเพราะเหตุอย่างอื่นโดยอุบัติเหตุ หรือทรัพย์สินนั้นเสื่อมลงโดยอุบัติเหตุด้วย เว้นแต่เมื่อการที่ทรัพย์สินนั้นทำลาย หรือตกเป็นพันวิสัยจะคืนหรือเสื่อมเสียนั้น ถึงแม้ว่าจะมิได้มีการทำละเมิดก็คงจะต้องตกไปเป็นอย่างนั้นอยู่เอง"

ฎ.๑๑๘๘/๒๕๐๒

“จำเลยทั้งสามสมคบกันหลอกลวงโจทก์ นำรถของโจทก์จากจังหวัดลำพูนมาถึงกรุงเทพฯ โดยโจทก์มิได้ยินยอม แม้จำเลยที่ ๑ จะเป็นผู้ขับรถนั้นไปชนโศกกลางทางจนรถของโจทก์เสียหาย ในขณะที่รถของโจทก์อยู่ในความครอบครองของจำเลยทั้งสามด้วยกัน เช่นนี้ ถือได้ว่า จำเลยทั้งสามร่วมกันทำละเมิดต่อโจทก์ ต้องรับผิดชอบกันตลอดจนถึงความเสียหายของรถที่ได้รับจากการที่จำเลยที่ ๑ ขับไปชนโศกนั้นด้วย เพราะเป็นผลเสียหายสืบเนื่องโดยตรงจากการกระทำของจำเลยทั้งสาม กล่าวคือถ้าจำเลยไม่ร่วมกันเอารถไปใช้โดยละเมิดแก่โจทก์แล้วความเสียหายนั้นก็ยังไม่บังเกิดขึ้น”

ดอกเบี้ยในราคา ทรัพย์สิน

มาตรา ๔๔๐“ ในกรณีที่ต้องใช้ใช้ราคาทรัพย์สินอันได้เอาของเขาไปก็ดี ในกรณีที่ต้องใช้ราคาทรัพย์สินอันลดน้อยลงเพราะบุบสลายก็ดี ฝ่ายผู้ต้องเสียหายจะเรียกดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่จะต้องใช้ คิดตั้งแต่เวลาอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการประมาณราคานั้นก็ได้”

การใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ครองทรัพย์สิน

มาตรา ๔๔๑

“ ถ้าบุคคลจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ เพราะเอาสังหาริมทรัพย์ของเขาไปก็ดีหรือเพราะทำของเขาให้บุบสลายก็ดีเมื่อใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลซึ่งเป็นผู้ครองทรัพย์สินนั้นอยู่ในขณะที่เอาไปหรือขณะที่ทำให้บุบสลายนั้นแล้วท่านว่าเป็นอันหลุดพ้นไปเพราะการที่ได้ใช้ให้เช่นนั้นแม้กระทั่งบุคคลภายนอกจะเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือมีสิทธิอย่างอื่นเหนือทรัพย์สินนั้นเว้นแต่สิทธิของบุคคลภายนอกเช่นนั้นเป็นที่รู้อยู่แก่ตนหรือมิได้รู้เพราะความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของตน”

ค่าสินไหมทดแทน กรณีทำให้ตาย

มาตรา ๔๔๓

ในกรณีทำให้เขาถึงตายนั้น ค่าสินไหมทดแทน ได้แก่ค่าปลงศพ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น ๆ อีกด้วย ถ้ามิได้ตายในทันทีค่าสินไหมทดแทน ได้แก่ค่ารักษาพยาบาลรวมทั้งค่าเสียหายที่ ต้องขาดประโยชน์ ทำมาหาได้เพราะไม่สามารถประกอบกรงานนั้นด้วย ถ้าว่าเหตุที่ตายลงนั้น ทำให้บุคคลหนึ่งคนใดต้องขาดไร้อุปการะตามกฎหมายไปด้วย ไซ้รู้ท่านว่าบุคคลคนนั้น ชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

ประเภทค่าสินไหมทดแทนที่เรียกได้

๑. ค่าปลงศพ (มาตรา ๔๔๓ วรรคหนึ่ง)
๒. ค่าใช้จ่ายอันจำเป็น (มาตรา ๔๔๓ วรรคหนึ่ง)
๓. ค่ารักษาพยาบาลก่อนตาย (มาตรา ๔๔๓ วรรคสอง)
๔. ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ก่อนตาย (มาตรา ๔๔๓ วรรคสอง)
๕. ค่าขาดไร้อุปการะ (มาตรา ๔๔๓ วรรคสาม)
๖. ค่าขาดแรงงาน (มาตรา ๔๔๔)

เรียกไม่ได้

- ค่าสูญเสียบุตร
- ค่าเศร้าโศกเสียใจและผิดหวัง
- ค่าชอกช้ำระกำใจ
- ค่าวิปโยคโสมนัส
- ค่าว่าเหว่
- ค่าขาดความอบอุ่น

๑. ค่าปลงศพ

- หมายถึง การจัดการศพตามประเพณีของลัทธิศาสนา
- เช่น ค่าปลงศพ พอตายแล้วจะต้องมีหีบศพ ห่อศพ นิตยาป้องกันศพเน่า
- ค่าเช่าเมรุเผาศพ
- สวดศพ
- ผู้มีสิทธิเรียกค่าปลงศพคือทายาทผู้มีอำนาจหน้าที่จัดการศพตามมาตรา ๑๖๔๕ ส่วนผู้จัดการมรดกที่จะมีอำนาจและหน้าที่จัดการทำศพได้จะต้องเป็นผู้จัดการมรดกที่ผู้ตายได้ตั้งไว้ (มาตรา ๑๖๔๕)

ฎ. ๔๗๓ / ๒๕๑๔

- “ผู้ที่เป็นทายาทของผู้ตายเท่านั้นที่มีสิทธิเรียกเอาค่าปลงศพตามมาตรา ๔๔๓ วรรคหนึ่ง จากผู้ทำละเมิด เพราะสิทธิดังกล่าวตกทอดมายังทายาท ภายใต้บังคับของมาตรา ๑๖๔๕ เท่านั้น มิได้หมายความว่าใครทำศพ ผู้ตายแล้วก็จะมีสิทธิเรียกค่าทำศพเสียเองได้เสมอไป เมื่อโจทก์ไม่ใช่ ทายาทของผู้ตายเพราะไม่ได้เป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมาย โจทก์จึงไม่มี สิทธิเรียกร้องค่าปลงศพ”

- ค่าปลงศพเรียกล่วงหน้าได้ คือโดยปกติเวลาถูกทำละเมิดถึงตายทายาทมัก จัดการศพไปก่อน ก็มีค่าใช้จ่ายเห็น ๆ มาฟ้องเรียกฐานละเมิดที่หลังภายใน ๑ ปี พอจัดการไปแล้วค่าปลงศพใช้จ่ายไปเท่าไรก็เรียกจากจำเลยผู้ทำละเมิด
- ในกรณีที่มีผู้ช่วยค่าปลงศพ มาช่วยทำบุญก็ไม่ตัดสิทธิทายาทที่จะฟ้องเรียก ค่าปลงศพจากผู้ละเมิด (ฎ. ๓๕๒ / ๒๕๒๕)
- การเรียกค่าปลงศพต้องเรียกตามฐานะและตามสมควร

- ฎ. ๕๓๓ / ๒๕๐๖ “ ต้องพิเคราะห์ตามฐานะานุรูปของผู้ตาย มิใช่ว่าถ้ามีการใช้จ่ายเงินทำศพตามประเพณีเป็นจำนวนเท่าใดแล้ว ผู้ทำละเมิดจะต้องรับผิดชอบ”
- ฎ. ๑๖๔๘ / ๒๕๐๘ “ ค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็น จะต้องพิจารณาตามความสมควรตามความจำเป็น และตามฐานะของผู้ตายและบิดามารดา ทั้งต้องพิจารณาถึงประเพณีการทำศพตามลัทธินิยมประกอบด้วย และต้องไม่ใช่รายการที่ฟุ่มเฟือยเกินไป”

- ถ้าผู้ทำละเมิดช่วยค่าทำศพโดยไม่ยอมรับผิดชอบจะมีลักษณะเป็นการช่วยทำบุญ อย่างนี้ไม่ถือว่าเป็นการจ่ายค่าปลงศพที่เรียกว่าเป็นค่าสินไหมทดแทน
- ผู้ทำละเมิดมีหน้าที่ชดเชยค่าสินไหมทดแทนในส่วนของค่าปลงศพ แต่ไม่มีหน้าที่ไปจัดการศพเพราะอำนาจการจัดการศพอยู่ที่ทายาทหรือผู้จัดการมรดกซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๑๖๔๕

๒. ค่าใช้จ่ายอันจำเป็นในการจัดการศพ

- นอกจากค่าปลงศพแล้ว ยังมีค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่นอีก
- ค่าพาหนะที่บิดามารดาและญาติของคนตายเดินทางไปจัดการศพถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายอันจำเป็น (ฎ. ๕๗๔ / ๒๕๑๕, ฎ ๑๐๐๐-๑๐๐๑ / ๒๕๒๑)
- แต่ถ้าญาติไปร่วมงานศพไม่ใช่ไปช่วยจัดการศพ ค่าใช้จ่ายนี้ไม่ถือเป็นค่าใช้จ่ายอันจำเป็น คือไม่ต้องมาร่วมงานศพเขาก็จัดการศพได้อยู่แล้ว เพราะฉะนั้นไม่ถือเป็นค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเรียกไม่ได้ (ฎ. ๒๔๓๗ / ๒๕๒๒)

๓. ค่ารักษาพยาบาลก่อนตาย

- ทายาทฟ้องเรียกจากผู้ทำละเมิดได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าผู้ตายจะมีสิทธิเบิกจากหน่วยงานของตนหรือไม่

- คือถูกทำละเมิด ได้รับความเจ็บ
ไปทำงานไม่ได้ รักษาตัวต่อไป
ช่วงหนึ่งก็ตาย ช่วงที่ยังไม่ตายไป
ทำงานไม่ได้ คือค่าขาดประโยชน์
ในส่วนนี้ทายาทฟ้องได้เพราะถือว่าเป็นมรดก

- คนที่จะมีสิทธิได้รับอุปการะเลี้ยงดู
จะต้องเป็นสิทธิตามกฎหมาย
- สามัญภริยา
- บุตร-บิดามารดา

- หมายถึง ก่อนเกิดเหตุผู้ถูกละเมิดมีหน้าที่ต้องทำงานให้แก่บุคคลอื่น พอเกิดเหตุก็ทำให้บุคคลภายนอกนั้นขาดแรงงานจากผู้ถูกละเมิด ถือว่าทำให้บุคคลภายนอกเสียหายเช่นกัน

ประเภทของบุคคลภายนอก

บุคคลในครัวเรือน

- สามีหรือภริยามีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูซึ่งกันและกัน
- หากภริยาซึ่งทำหน้าที่ในครัวเรือนถูกทำละเมิดถึงตาย สามีฟ้องเรียกค่าขาดแรงงานในครัวเรือนจากผู้ทำละเมิดได้

บุคคลนอกครัวเรือน

- ผู้ตายมีความผูกพันที่จะต้องทำงานให้แก่บุคคลภายนอกใน
อุตสาหกรรมของเขา
- เช่น ลูกจ้างในโรงงาน มีหน้าที่ทำงานให้เขาตามสัญญาแต่ถูกทำละเมิด
ต้องรักษาตัวที่โรงพยาบาล ๑ เดือน แล้วตายในช่วง ๑ เดือน
- นายจ้างต้องจ่ายเงินเดือนให้ นายจ้างก็ขาดแรงงานจากผู้ตาย เป็นเหตุให้
นายจ้างขาดประโยชน์

ค่าสินไหมทดแทนแก่ร่างกายหรืออนามัย

มาตรา ๔๔๔

"ในกรณีทำให้เสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยนั้น ผู้ต้องเสียหายชอบที่จะได้
ชดใช้ค่าใช้จ่ายอันตนต้องเสียไป และค่าเสียหายเพื่อการที่เสียความสามารถ
ประกอบการทำงานสิ้นเชิงหรือแต่บางส่วน ทั้งในเวลาปัจจุบันนั้นและในเวลาอนาคต
ด้วย ถ้าในเวลาพิพาทคดีเป็นพันวิสัยจะหยั่งรู้ได้แน่ว่าความเสียหายนั้น ได้มี
แท้จริง เพียงใด ศาลจะกล่าวในคำพิพากษาว่ายังสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะแก้ไขคำ
พิพากษานั้นอีกภายในระยะเวลา ไม่เกินสองปีก็ได้"

มาตรา ๔๔๕

“ในกรณีทำให้เขาถึงตายหรือให้เสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ถ้าผู้ต้องเสียหายมีความผูกพันตามกฎหมาย จะต้องทำการงานให้เป็นคุณแก่บุคคลภายนอกในครัวเรือน หรือ อุตสาหกรรมของบุคคลภายนอกนั้น ไซ้รู้ ท่านว่าบุคคลผู้จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกเพื่อที่เขาต้องขาดแรงงานอันนั้นไปด้วย”

มาตรา ๔๔๖

“ในกรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ผู้ต้องเสียหายจะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความที่เสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินด้วยอีกก็ได้ สิทธิเรียกร้องอันนี้ไม่โอนกันได้ และไม่ตกสืบไปถึงทายาท เว้นแต่สิทธินั้นจะได้รับสภาพกันไว้โดยสัญญาหรือได้เริ่มฟ้องคดีตามสิทธินั้นแล้ว อนึ่ง หญิงที่ต้องเสียหายเพราะผู้ใดทำผิดอาญาเป็นทุรศีลธรรมแก่ตนก็ย่อมมีสิทธิเรียกร้องทำนองเดียวกันนี้”

ค่าสินไหมทดแทน ๕ กรณี

- ค่าใช้จ่ายอันตนต้องเสียไป (มาตรา ๔๔๔ วรรคหนึ่ง)
- ค่าเสียความสามารถประกอบการงานในปัจจุบัน (มาตรา ๔๔๔ วรรคหนึ่ง)
- ค่าเสียความสามารถประกอบการงานในอนาคต (มาตรา ๔๔๔ วรรคหนึ่ง)
- ค่าขาดแรงงานของบุคคลภายนอก (มาตรา ๔๔๕)
- ค่าเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน (มาตรา ๔๔๖)

ฎ.๑๓๖๔/๒๕๑๓

“เมื่อการละเมิดทำให้โจทก์เสียหายถึงคุณภาพ โจทก์ย่อมเรียกค่าเสียหายเพื่อการที่เสียความสามารถประกอบอาชีพได้ตามมาตรา 444 และความสูญพลภาพที่เกิดขึ้นยังเข้ากรณีเป็นความเสียหายแก่ร่างกายของโจทก์ตามมาตรา 446 ด้วย โจทก์จึงเรียกได้ทั้ง ๒ ประการ” คือถ้าต้องสูญพลภาพ นอกจากเรียกค่าสูญพลภาพเพราะเสียหายแก่ร่างกายแล้วยังฟ้องเรียกค่าเสียหายที่เสียความสามารถประกอบการงานได้อีก ไม่ถือว่าเป็นการซ้ำซ้อน สมมติว่าขาด เรียกค่ารักษาพยาบาลค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไป และเหตุจากขาดอันเดียวกันนี้ ยังเรียกค่าเสียความสามารถในการประกอบการงานได้ ทั้งๆ ที่เสียหายในจุดเดียวกันตาม

๑. ค่าใช้จ่ายอันตน ต้องเสียไป

ได้แก่ ค่ารักษาพยาบาลทุก
อย่างไม่ว่าจะเป็นค่ารักษาแบบ
แผน โบราณหรือแผนปัจจุบัน จะ
รักษาที่โรงพยาบาลเอกชนหรือ
รัฐบาล จะเสียค่ารักษา
โรงพยาบาลเอกชนที่แพงมาก
หรือน้อยเรียกได้ทั้งนั้น

ผู้มีสิทธิเรียกค่ารักษา

สำหรับการเรียกค่ารักษาพยาบาล ใครมีสิทธิเรียกได้บ้าง

๑. คนถูกทำละเมิด
๒. ผู้มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาล เช่น กรณีบิดามารดามี
หน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบุตรผู้เยาว์
๓. ผู้มีหน้าที่ตามสัญญาที่จะต้องชำระค่ารักษาพยาบาลแทนผู้ถูกทำละเมิด คือ
พวกบริษัทประกันภัย

๒. ค่าเสียความสามารถประกอบกรงานในปัจจุบัน

หมายความว่า ผู้ถูกทำละเมิดได้รับบาดเจ็บต้องรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลเดือนหนึ่ง นอกจากค่าใช้จ่ายอื่นๆ แล้วยังฟ้องเรียกค่าเสียความสามารถในการประกอบกรงานในปัจจุบันที่ผ่านมาในช่วงหนึ่งเดือนได้

ฎ.๒๔๑๖/๒๕๓๔

“โจทก์ไม่ได้รับเงินเดือนในระหว่างรักษาตัวเนื่องจากเจ็บป่วยเพราะจำเลยกระทำละเมิด จำเลยต้องรับผิดชอบจำนวนของเงินเดือนที่โจทก์ไม่ได้รับนั้น จำเลยจะเกียงให้โจทก์นำค่าน้ำมันรถค่าอาหารการกินมาหักจากเงินเดือนก่อนหาได้ไม่”

๓. ค่าเสีย ความสามารถ ประกอบการงาน ในอนาคต

อย่างที่กล่าวไปแล้วว่า ที่นอน
โรงพยาบาลผ่านไป ๑ เดือน ถือเป็นค่าเสีย
ความสามารถประกอบการงานในปัจจุบัน ถ้า
ขาดวันข้บรดแท็กซีไม่ได้ ค่าเสียความสามารถ
ที่ผ่านมารีเรียกได้ แล้วยังเรียกค่าเสีย
ความสามารถในอนาคตได้

ตัวอย่างฎีกา

ฎ.๔๕๐/๒๕๑๖

“การที่โจทก์ต้องพิการ ไม่สามารถเดินได้อย่างคนธรรมดา เสียสมรรถภาพ
ในการรับราชการทหาร ทั้งไม่สามารถทำงานหนักได้ ถือได้ว่าโจทก์
สูญเสียความสามารถประกอบการงานในภายหน้า”

ฎ.๔๖๑๓/๒๕๓๓

- “ค่าเสียหายความสามารถประกอบการทำงานของโจทก์เป็นหนี้ค่าเสียหายใน
อนาคตมีกำหนดจำนวนแน่นอน ซึ่งโจทก์สามารถบังคับเป็นหนี้
ค่าเสียหายในอนาคตมีกำหนดจำนวนแน่นอน ซึ่งโจทก์สามารถบังคับได้
ในวันที่ศาลชั้นต้นพิพากษา จึงสมควรคิดดอกเบี้ยให้นับแต่วันที่โจทก์มี
สิทธิจะได้รับ คือนับจากวันที่ศาลชั้นต้นพิพากษา มีใช้นับแต่วันฟ้อง”

๔. ค่าขาดแรงงาน ของบุคคลภายนอก

เป็นหลักเดียวกับเรื่องเรียกค่าเสียหายที่ทำให้เขาถึงตาย ทำให้บุคคลภายนอกขาด
แรงงานจากผู้กระทำละเมิด ค่าขาดแรงงานของ
บุคคลภายนอกมีอยู่ ๒ กรณีคือ ค่าขาดแรงงาน
ในครัวเรือน คู่สมรสหรือบุตรต้องช่วยงานบ้าน
ทำให้คู่สมรสอีกคนหนึ่งที่ไม่ได้ถูกทำละเมิด
หรือบิดามารดาฟ้องเรียกจากผู้ทำละเมิดได้ และ
ค่าขาดแรงงานในอุตสาหกรรมของ
บุคคลภายนอก นายจ้างจ่ายเงินเดือนระหว่างที่
ลูกจ้างรักษาตัวอยู่ที่เรียกจากจำเลยได้เช่นกัน

ฎ.๓๖๘๓/๒๕๒๘

“ลูกจ้างมีความผูกพันตามกฎหมายที่จะต้องทำงานให้เป็นคุณแก่นายจ้าง เมื่อลูกจ้างถูกทำละเมิดจนได้รับบาดเจ็บไม่สามารถทำงานให้นายจ้างได้ นายจ้างย่อมขาดแรงงานและมีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทน จากผู้ทำละเมิด (หรือนายจ้างของผู้ทำละเมิด) โดยคำนวณให้เท่ากับจำนวนเงินที่นายจ้างชำระให้แก่ลูกจ้างนั้น (อ้างคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๘๔-๕๘๕/๒๕๑๓)”

ค่าเสียหายอย่าง อื่นอันมิใช่ตัวเงิน

เป็นกรณีตามมาตรา ๔๔๖ พวก
ทนายทนายทนายระหว่างเจ็บป่วย ค่าเสีย
มรรถภาพในการมองเห็น เป็นความ
เสียหายที่มีอาจคำนวณเป็นตัวเงินได้ ค่า
รักษาพยาบาล ค่าหมอ ค่าแขนเทียมอย่าง
นี้คำนวณเป็นเงินได้

ฎ.๒๔๑๖/๒๕๓๔

โจทก์มีสิทธิเรียกร้องค่ารักษาพยาบาลที่โจทก์ได้จ่ายไปจริง โจทก์ไม่ได้รับเงินเดือนในระหว่างรักษาตัวเนื่องจากเจ็บป่วยเพราะจำเลยกระทำละเมิด จำเลยต้องรับผิดชอบเต็มจำนวนของเงินเดือนที่โจทก์ไม่ได้รับนั้น..ค่าทนายทูลฎีกาประมาณระหว่างเจ็บป่วยกับค่าสูญเสียบุคลิกภาพ ต่างก็เป็นค่าเสียหายซึ่งไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้ ศาลยอมกำหนดให้ตามที่เห็นสมควรได้โดยไม่ต้องแบ่งแยกว่าค่าทนายทูลฎีกาแทนค่าค่าสูญเสียบุคลิกภาพเท่าใด ค่าเสียหายที่เกิดจากการสูญเสียบุคลิกภาพกับค่าเสียหายที่เกิดจากการที่ไม่สามารถประกอบกิจการงานในอนาคตเป็นค่าเสียหายที่ไม่ซ้ำกัน เพราะการสูญเสียบุคลิกภาพนั้นเป็นการเสียความมีลักษณะสง่างามเผยแพร่ในสังคม ซึ่งต่างหากจากการเสียความสามารถในการประกอบกิจการงาน

ค่าสินไหมทดแทนเพื่อ
ความเสียหายแก่
เสรีภาพ

มาตรา ๔๔๕

“ในกรณีทำให้เขาถึงตาย หรือให้เสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ถ้าผู้ต้องเสียหายมีความผูกพันตามกฎหมาย จะต้องทำการงานให้เป็นคุณแก่บุคคลภายนอกในครัวเรือน หรืออุตสาหกรรมของบุคคลภายนอกนั้น ไซ้รู้ ท่านว่าบุคคลผู้จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอก เพื่อที่เขาต้องขาดแรงงานอันนั้น ไปด้วย”

“ในกรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกายหรือ
อนามัยก็ดี ในกรณีทำให้เขาเสียเสรีภาพก็ดี ผู้ต้อง
เสียหายจะเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อ
ความที่เสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินด้วยอีกก็ได้
สิทธิเรียกร้องอันนี้ไม่โอนกันได้ และไม่ตกสืบไป
ถึงทายาท เว้นแต่สิทธินั้นจะได้รับสภาพกันไว้
โดยสัญญาหรือได้เริ่มฟ้องคดีตามสิทธินั้นแล้ว”

“ข้าหลวงมิให้วัดจัดให้มีงานมหรสพ
ย่อมเป็นการละเมิดทำให้เขาเสียหายต่อทางทำ
มาหาได้ในการเรียกรับเงินจากผู้มาดูงานเสีย
เสรีภาพในการดำเนินงานของวัดตามขอบเขต
แห่งกฎหมาย วัดผู้ต้องเสียหายจะเรียกร้องเอาค่า
สินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอย่างอื่นอัน
มิใช่ตัวเงินอีกก็ไม่ได้”

ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ชื่อเสียง

มาตรา ๔๔๓

“บุคคลใดทำให้เขาต้องเสียหายแก่ชื่อเสียง เมื่อผู้ต้องเสียหายร้องขอ ศาลจะสั่งให้บุคคลนั้นจัดการตามควรเพื่อให้ชื่อเสียงของผู้นั้นกลับคืนดี แทนให้ใช้ค่าเสียหาย หรือทั้งให้ใช้ค่าเสียหายด้วยก็ได้”

ฎ.๑๕๓/๒๕๒๒

“เมื่อปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ได้ลงแก้ข่าวให้โจทก์ในวันถัดจากการลงข่าวเผยแพร่ว่า เรื่องราวดังกล่าวไม่เป็นความจริง โจทก์เป็นคนดี ซื่อสัตย์และรักความยุติธรรม ไม่เคยมีประวัติเสียหายดังข่าวที่จำเลย กล่าวหาเป็นการบรรเทาความเสียหายไปส่วนหนึ่งแล้ว ศาลย่อมจะกำหนดจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่จำเลยจะต้องใช้แก้โจทก์ให้ลดลงได้ตามที่เห็นสมควร”

ฎ.๕๒๗๘/๒๕๓๑

“ข้อความดังกล่าวเป็นการหมิ่นประมาทชื่อเสียงเกียรติคุณของ โจทก์และอาจกระทบถึงความเจริญหรือทางทำมาหาได้ของโจทก์ โจทก์ จึงมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทน แต่จำเลยได้ลงแก้ไขให้โจทก์ทาง หนังสือพิมพ์หลายฉบับติดต่อกันหลายวัน อันเป็นการบรรเทาความเสียหายไป ส่วนหนึ่งแล้ว ศาลฎีกาจึงกำหนดค่าเสียหายให้โจทก์ ๕๐,๐๐๐ บาท”

ฎ.๓/๒๕๔๒

“การที่ ปอ. มาตรา ๓๓๒ กำหนดให้คดีหมิ่นประมาทซึ่งมีคำพิพากษาว่า จำเลยมีความผิด ศาลอาจสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาทั้งหมดหรือแต่บางส่วนใน หนังสือพิมพ์หนึ่งฉบับหรือหลายฉบับ ครั้งเดียวหรือหลายครั้ง โดยให้จำเลยเป็นผู้ ชำระค่าโฆษณานั้น เป็นการให้อำนาจศาลสั่งให้โฆษณาคำพิพากษาเท่านั้น มิได้ ให้อำนาจศาลสั่งให้โฆษณาคำขออภัยด้วย จึงเป็นการลงโทษจำเลยทั้งการที่สั่งให้ จำเลยโฆษณาคำพิพากษาของศาลทั้งหมดนั้นก็เกินความจำเป็นสมควรให้จำเลย โฆษณาคำพิพากษาของศาลโดยย่อพอได้ใจความ”

